

Arkkipäivän kokemuksia köyhyydestä -kirjoituskilpailu: kansalaistoimintaa ruohonjuurilta vallan kabinetteihin

Anna-Maria Isola, Meri Larivaara ja Juha Mikkonen

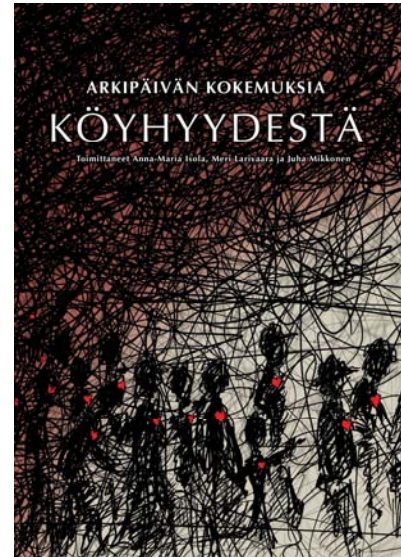
Ajatus köyhyyttä käsittelevästä kirjoituskilpailusta virisi huhtikuussa 2005, jolloin Ilkka Taipale kutsui ystäviään ja yhteistyökumppaneitaan Kellokoskelle seuraamaan arkangelilaisen nukketheateriryhmän esitystä, jossa rikkaan oligarkin tytär vaati itselleen kuuta taivaalta – luonnollisesti turhaan. Myöhemmillä tunteilla keskustelu siirtyi karumpaan osattomuuteen eli suomalaisen köyhyyteen. Tällöin syntyi idea köyhyysaiheesta kirjoituskilpailusta.

Köyhyystyöryhmän nykyiset jäsenet lyöttäytyivät yhteen tallin tapahtumassa Mäntsälän ilta-auringossa perjantaina 2.9.2005. Ilkka oli järjestänyt työryhmän jäsenet vieraiksi Kelan terveyspäällikön Arto Laineen maatilalle. Illan aikana keskustelimme suuremmalla seurueella maailman tilasta ja osallistuimme leikkimieliseen kyntökilpailuun. Pelkän puheen ohella halusimme myös toimintaa, ja köyhyyskokemusten kerääminen kirjallisessa muodossa sai ideana vankkaa kannatusta. Tavoitteeksi muodostui köyhyysaiheisen kirjoituskokoelman julkaiseminen.

Suunnittelimme kirjoitusten keruuta syksyn mittaan keskustan kahviloissa ja työryhmän jäsenten kodeissa. Tekstien keräämisen päätimme hoitaa Tiede, taide ja köyhä kansa -yhdistyksen kautta. Kirjoituskilpailun tukijoiksi pyysimme eri kansalaisjärjestöjä, joista noin reilu tusina ilmaisi kiinnostuksensa. Laadimme kirjoituskilpailusta pitkälle hiotun tiedotteen, koska medianäkyvyys oli mielestämme tärkeää. Tässä vaiheessa tosin epäilimme, noteeraavatko tiedotusvälineet ei-etabloitunutta järjestäjätahoa ollenkaan. Todennäköistä on, että kilpailua tukeneet vakiintuneet järjestöt SPR:stä Mielenterveysseuraan lopulta vakuuttivat myös tiedotusvälineet. Käytännön tiedottamista varten Juha hankki käyttöönsä kaikki keskeiset tiedotusvälineet kattavan tiedotuslistan.

Pelkomme eivät toteutuneet, ja tiedote kirjoituskilpailusta levisi hyvin eri tiedotusvälineissä. Useat maakuntalehdet ja valtakunnan tasolla ainakin Helsingin Sanomat uutisoivat kirjoituskilpailun käynnistymisen. Kelan Sanomat osoittautui yhdeksi merkittäväksi kanavaksi, jonka kautta moni kirjoittaja sai tiedon kilpailusta. Viestiä välitettiin myös internetin keskustelupalstoilla ja blogeissa.

Pyysimme kirjastoja, työvoimatoimistoja sekä sosiaalitoimistoja laittamaan kilpailuilmoituksen asiakkaiden näkyville. Lisäksi työryhmä kiersi yhtenä keväisenä päivänä suuren osan Helsingin sosiaali- ja työvoimatoimistoista kiinnittäen seinäilmoituksia ja jättäen asiakkaiden ulottuville kil-

pailusta tiedottavia lentolehtisiä. Herttoniemen seurakunnan ruokapankki Helsingin Myllypurossa auttoi tiedon levittämistä sallimalla meidän jakaa lentolehtisiä noin 800 ruoka-avun tarvitsijalle.

Juha, entisenä it-alan työläisenä, teki hankkeelle www.koyhyyskirjoitukset.org -verkkosivut, joilla on vierailut 21 331 kävijää ajanjaksolla 27.4.2006–15.2.2008. Kävijät ovat tehneet yhteensä 41 797 sivulatausta. Verkkosivujen osoite esiintyi kaikissa kilpailuilmoituksissa, ja myöhemmin kirjoituskilpailussa palkitut tekstit julkaistiin verkossa. Saimme verkkosivujen osoitteen ja oman sähköpostilaatikon ilmaiseksi Pekka Hellénin ystävällisellä avustuksella.

Kilpailun käynnistämisen yhteydessä ideoimme köyhyyttä käsittelevää kirjaa, joka yhdistelisi köyhyyttä kokoneiden tekstejä ja faktatietoa. Suunnittelimme kirjaa pidemmälle ja anoimme hankkeelle apuraha Kordelinin säätiöltä, Editalta, Koneen säätiöltä sekä sosiaali- ja terveysministeriöltä – tuloksetta. Laajempi populaarijulkaisuksi kaavailtu tietokirja jäi siis toteuttamatta. Todennäköistä on, että emme vaikuttaneet rahoittajien silmissä tarpeeksi vakuuttavalta rahoituskohteelta.

Onni kuitenkin kääntyi, kun keväällä 2007 valtion tiedonjulkistamisen neuvottelukunta myönsi apurahan kirjoituskokoelman toimitustyötä varten. Hyvä pohjatyö tukianomusta varten oli tehty jo aikaisempien apurahahakemusten yhteydessä. Lisäksi tutkimusprofessori Sakari Hänninen ja Ilkka Taipale pohjustivat myönteistä päätöstä ystävällisillä suosituksillaan. Olimme käyneet keskusteluita kirjasta alusta saakka Kustannusosakeyhtiö Avaimen kanssa. Kustannuspäällikkö Anna-Riikka Carlson kirjoitti jokaiseen hakemukseemme oman suosituskirjeensä.

Suunnittelutyö ei ollut pelkkää puurtamista. Projektiimme kuului illanviettoja Helsingin yössä, ja kävimme keskusteluita jopa yön pikkutunneille saakka. Välillä vahvojen persoonien välille syntyi ristiriitoja ja erimielisyyksiäkin, mutta samalla myös paljon naurua ja hauskuutta. Työryhmän keskinäinen viestinvaihto oli tiivistä myös kohtaamisten ulkopuolella: Juhan sähköpostilaatikosta löytyi kahden vuoden ajalta lähes 1300 viestiä, jotka liittyivät enemmän tai vähemmän köyhyyskirjoituksiin.

Keräsimme kirjoituksia vuoden 2006 keväästä saman vuoden syksyyn. Kirjeitä saapui sähköpostitse 335 ja tavallisen postin kantamina 515. Anna-Marian kollegat yliopistolla saattoivat kateellisena ihmetellä työkaverinsa kirjepostin lisääntyneitä määriä. Viimeisinä päivinä ennen kilpailuajan umpeutumista pohdimme puoliksi kauhuissamme, puoliksi innoissamme, montako kirjettä posti ylipäänsä voi kantaa yhtenä päivänä yhteen osoitteeseen. Huvittuneina jo pelkäsimme, että postilokeron alle ilmestyy pahvilaatikollinen kirjeitä, kun lokeroon ei enää mahdu uusia.

Saapuneiden tekstien määrä yllätti meidät siinä määrin, että tekstien läpikäyminen päättyi vasta helmikuussa 2007. Lisäksi asiaan vaikutti osaltaan myös se, että Juha vietti syksyn 2006 ulkomailla. Maaliskuussa 2007 julkistimme kirjoituskilpailun tulokset. Kiitollisina havaitsimme, että lukuisat eri tiedotusvälineet uutisoivat kirjoituskilpailun palkintojenjaosta.

Jaoimme kirjoittajille neljä rahapalkintoa ja viisi kunniamainintaa Elämäntapaliiton Helsingin Elokolossa 16.3.2007. Voittajien valinta oli vaikeaa, sillä koskettavia ja taidokkaasti kirjoitettuja tekstejä oli runsaasti. Veimme palkitut lounaalle samaisena päivänä tilaisuuden jälkeen. Palkitut ja työryhmä olivat tyytyväisiä.

Palkintojenjako pantiin näkyvästi merkille tiedotusvälineissä: tilaisuus oli kyseisenä päivänä muun muassa YLE:n suomenkielisten ja ruotsinkielisten TV-uutisten pääuutislähetysten kakkosaihe. Uutisissa haastateltiin kirjoituskilpailussa palkittua rovaniemeläistä yksinhuoltajaa Anu Peteriä sekä Meriä ja Juhaa.

Hankkeen seuraava tärkeä virstanpylväs saavutettiin Helsingissä 18.8.2007, jolloin Kustannusosa-
keyhtiö Avain julkaisi kirjoituskilpailun teksteistä toimitetun köyhyysantologian. Tällöin pari vuotta käynnissä ollut vaiherikas työ päättyi vihdoinkin konkreettiseen ja kädessä pidettävään 350-sivuiseen teokseen. Kannen suunnittelijaksi Juha houkutteli lahjakkaaksi tietämänsä tuttavan Ville Terämän, joka hahmotteli kannen ulkoasun etätyönä asuinpaikastaan Wienistä käsin. Julkaistujen tekstien toimitustyön viimeisteli kustannuspäällikkö Anna-Riikka Carlson, jonka hienovarainen kädenjälki säilytti kertomuksissa kirjoittajien alkuperäisen tyylin.

Kirjan kustantamiseen vaikutti vahvasti Lääkäriin Sosiaalinen Vastuu ry:n suuri, 900 kappaleen ennakotilaus köyhyyskirjoista. Kirjat lahjoitettiin yhdistyksen jäsenille. Hankkeen alkuvaiheissa visioimme teoksen lahjoittamista kaikille Suomen kansanedustajille. Myöhemmin lahjoituksen mahdollisti Palkansaajasäätiö, joka kustansi 200 kirjaa jaettavaksi eduskuntaan.

Kirjoituskilpailun sadosta

Kirjoituskilpailun sato yllätti: yhteensä 850 ihmistä lähetti köyhyystarinansa. Kilpailuun osallistuneiden suuri määrä paljasti, että köyhyys on polttava, ajankohtainen ja monia koskettava ongelma. Yhtenä keskeisenä tavoitteenamme oli lisätä ymmärrystä köyhyydestä tilastojen tuolla puolen. Halusimme, että kilpailuun osallistuneiden elämäntarinat avautuvat köyhäksi itsensä tuntevien kertomana, eivät tutkijoiden, asiantuntijoiden tai poliitikkojen tulkitsemina.

Kirjoituksia saapui eri puolilta Suomea, ja kirjoittajat edustavat monipuolisesti eri väestöryhmiä, kuten lapsiperheitä, yksinhuoltajia, mielenterveyskuntoutujia, pitkäaikaissairaita, pienituloisia työntekijöitä, pienyrittäjiä, velkaantuneita, pitkäaikaistyöttömiä ja eläkeläisiä. 1990-luvun laman varjo on pitkä, sillä laman köyhdyttämiä on edelleen joukossa.

Kirjoitukset muodostavat arvokkaan ja mittavan aineiston suomalaisesta köyhyydestä. Näin mittaavaa omaelämäkerrallista köyhyyttä käsittelevää aineistoa ei ole Suomessa kerätty sitten Suomalaisen Kirjallisuuden Seuran ja Toimihenkilöjärjestöjen Sivistysliiton vuonna 1993 järjestämän Työttömän tarina -kirjoituskilpailun.

Tyypillisissä kilpailukirjoituksissa kerrotaan siitä, mitä polkuja köyhyys on tullut elämään ja miten köyhästä arjesta selvitään. Pienituloisen ihmisen elämän voi mullistaa äkillinen itsestä riippumaton muutos, kuten oma tai läheisen sairaus tai kuolema, avioero, pätkätyöputki, työttömyys tai jopa opintojen pakollinen mutta palkaton harjoittelujakso. Kirjoituksissa tulee esiin myös köyhyyden ylisukupolvisuus: lapsuuden taloudellinen niukkuus jatkuu usein myöhemmin elämässä.

Viime aikoina julkisessa keskustelussa on painottunut suhteellinen köyhyys, ja on esitetty, että nykyisin määrittyisivät köyhiksi kaikki, jotka eivät saavuta keskiluokkaista elämäntapaa. Pääosa kirjoituksista kertoo kuitenkin syvemmästä köyhyydestä, kyvyttömyydestä tyydyttää elämän perustarpeita. Vuokran ja pakollisten laskujen jälkeen rahaa saattaa jäädä vain 70 euroa.

Kirjoituksista piirtyy kuva siitä, mitä päivittäisessä elämässä tarkoittaa, kun minimitulua ei nosteta, vaikka yleinen hintataso nousee. Samalla tarinat kertovat siitä, miten vaativaa on selviytyä arjessa, kun ei ole rahaa ruokaan, vaatteisiin tai perushygieniatarvikkeisiin.

Kirjoittajat kuvaavat arjen selviytymisstrategioitaan, joiden avulla he pärjäävät vähävaraisuudessa. Kirpputorit, punaisten hintalappujen metsästyminen, ilmaisharrastukset, ruokapankit ja huokeat lounaat, palstaviljely ja kierrättäminen toistuvat kirjoituksissa. Vähävaraisilta vaaditaan usein arjen tarkkaa suunnitelmallisuutta ja huolellisesti harkittuja ostoksia. Kertomuksissa korostuu köyhien omaaloitteisuus ja aktiivisuus: selviytyäkseen on välttämätöntä olla aktiivinen ja yritteliäs.

Monet kirjoittavat köyhyyteen liittyvästä häpeän tunteesta. Erityisesti naiset kokevat tämän kipeästi, kun ei ole varaa kampaajaan tai edes shampooseen ja deodoranttiin. Häpeää ja nöyryyttävyyttä kokee myös sosiaalitoimistoissa, kun toimeentulotukea haettaessa asiakkaan tulee esittää elämänsä tiliotteina ja tositteina. Kirjoittajat ovat kohdanneet tylyä, syyllistävästä ja ymmärtämätöntä palvelua myös muissa julkisissa palveluissa.

Tiedettä, taidetta ja politiikkaa

Tiede, taide ja köyhä kansa ry:n sääntöihin on kirjattu pyrkimys edistää tieteen ja taiteen asemaa yhteiskunnassa, ja saattaa tiede ja taide myös köyhän kansan saataville. Koemme, että hankkeemme on ollut pelkän kirjoituskilpailun lisäksi myös tiedettä ja taidetta.

Tieteellisessä mielessä köyhyyskirjoituskilpailun kautta kerätty aineisto on innostanut Helsingin yliopiston opiskelijoita. Sosiaalipsykologian laitokselta valmistui syksyllä 2007 Reetta Ruokosen pro gradu -tutkielma, jonka aiheena on köyhien lapsiperheiden selviytymiskeinot ja köyhyyden aiheuttama häpeä. Tutkielma hyväksyttiin erinomaisella arvosanalla *eximia cum laude approbatur* (Ruokonen, Reetta: ”Perheiden kokemuksia köyhyydestä: Nälkää, häpeää ja selviytymistä”, 2007). Helsingin yliopisto halusi nostaa ansiokkaan gradun julkisuuteen. Valtiotieteellisen tiedekunnan laatima tiedote päätyi STT:n jakelun kautta muun muassa artikkeliksi Taloussanomiin ja pääkirjoituksen aiheeksi Eteläpohjanmaahan.

Parhaillaan sosiaalipolitiikan laitokselle on tekeillä kaksi pro gradua, joista toisessa tutkitaan yksinhuoltajien ja toisessa yksinelävien arjen selviytymistä. Kirjoituskilpailuaineisto antaa mainiot eväät juuri tällaiseen perustutkimukseen, pyydettiinhan kilpailukutsussa kirjoittajia kertomaan arkipäivän selviytymistarinoitaan.

Työryhmän jäsenistä Anna-Maria Isola anoi kirkon diakonia- ja yhteiskuntatyöltä apurahaa köyhyysaiheisen artikkelin kirjoittamiseen. Keskustelut kirkon diakonia- ja yhteiskuntatyön johtajan Heikki Hiilamon kanssa johtivat kiinnostavaan tutkimusaiheeseen: miten yksinelävistä köyhistä puhutaan ja kirjoitetaan yhteiskunnassa. Taustalla on havainto, että sosiaalipolitiikka on kovin perhekeskeistä, vaikka 70 prosenttia toimeentulotuen saajista asuu yksin. Aiheesta on valmisteilla tieteellinen artikkeli.

Kirjoituskilpailuaineiston hyödyntämistä tutkimuskäyttöön helpotti se, että palkintojenjakotilaisuuden jälkeen Sirpa Saukko tiedusteli työharjoittelumahdollisuutta kirjoitusten parissa. Saimme vastaanottaa Sirpan työpanoksen, kiitos Elämäntapaliiton, joka otti Sirpan hoteisiinsa ja tarjosi harjoittelupaikan lisäksi työtilat. Aineiston puhtaaksikirjoittamiseen on osallistunut Sirpan lisäksi Pyry Larivaara. Näin mittava 850 kirjoituksen aineisto on vähitellen saatu kokonaan sähköiseen muotoon ja järjestettyä.

Hankkeen taideosuus on toteutumassa lähitulevaisuudessa: ohjaaja Heidi Räsänen suunnittelee Teatteri Takomolle köyhyysaiheista näytelmää loppuvuodeksi 2008. Valokuvaaja Tea Karvinen puolestaan on kuvannut kilpailuun osallistuneita köyhiä.

Keväällä 2007 Juha ja Anna alustivat köyhyyshankkeesta Suomen sosiaalifoorumissa (21.4.2007). Alustuksessa esiteltiin lyhyesti projektin taustaa sekä käytiin läpi tärkeimpiä kirjoituskilpailuteksteistä esiin nousseita teemoja. Toukokuussa 2007 neljä kirjoituskilpailuun osallistunutta matkasi Brysselissä järjestettyyn kuudenteen köyhyyttä kokeneiden tapaamiseen (6th European Meeting of People Experiencing Poverty, 4.-5.5.2007). Suomesta delegaatioon osallistui kirjoittajien lisäksi Elämäntapaliiton järjestöpäällikkö Antti Honkonen. Molempien seminaarien järjestäjänä toimi Euroopan köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen verkosto (EAPN).

Arkipäivä kokemuksia köyhyydestä -kirjat jaettiin kaikille kansanedustajille 10.10.2007. Kirjojen luovuttamista seurasi Tiede, taide ja köyhä kansa ry:n järjestämä paneelikeskustelu eduskunnan kansalaisinfossa seuraavalla viikolla 16.10. Paneelikeskustelun yhteydessä kuultiin Ilkka Taipaleen puheenvuoro suomalaisesta nykyköyhyydestä ja Anna-Marian alustus kirjoituskilpailun järjestäjälle heränneistä ajatuksista.

Varsinaiseen paneelikeskusteluun osallistuivat kansanedustajat Outi Alanko-Kahiluoto (vihr.), Paa-vo Arhinmäki (vas.), Maria Guzenina-Richardson (sd.) ja Sanna Lauslahti (kok.). Paneelin puheenjohtajana toimi työryhmän jäsenistä Juha Mikkonen. Kansalaisinfon auditorio keräsi täyden salillisen yleisöä ja keskustelussa tilaa jätettiin runsaasti myös yleisökysymyksille.

Eduskunnan paneelikeskustelu videoitiin ja videosta esitettiin kolme näytöstä Asunnottomien yössä 17.10.2007, joka oli myös vuotuinen YK:n köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen päivä. Yleisöpalautteen perusteella panelistien keskustelua pidettiin erittäin virikkeellisenä ja laadukkaana. Tilaisuus tarjosi kansanedustajille mahdollisuuden kommentoida todellisia köyhyyttä kokeneiden kokemuksia ja samalla kasvatti uskoa siihen, että on olemassa poliitikkoja, jotka ovat aidosti kiinnostuneita köyhyyden vähentämisestä.

Teatteriohjaaja Heidi Räsänen ja dramaturgi Emilia Pöyhönen valmistelevat syksyksi 2008 näytelmää Teatteri Takomon lavalle. Näytelmän teemana tulee olemaan suomalainen köyhyys ja työryhmä on hakenut inspiraatiota kirjoituskilpailuun saapuneista teksteistä.

Hankkeen poliittisuudesta

Arkipäivän kokemuksia köyhyydestä -hanke ei ollut puoluepoliittinen, vaikka se toteutettiin Ilkan tallin inspiroimana. Sen sijaan kirjoituskilpailu oli selkeän poliittinen hanke, jos ”poliittiseksi” ymmärretään toiminta, joka tähtää asioiden muuttamiseen. Halusimme herättää keskustelua ja tällä tavoin toimia köyhän kansan advokaatteina. Toivomme edelleen, että virinnyt keskustelu osaltaan kasvattaa päättäjien poliittista tahtoa köyhien aseman parantamiseen.

Tavoite saada ”köyhän kansan ääni” paremmin kuuluville jalostui projektissa kahdeksi alatavoitteeksi. Ensinnäkin halusimme kirjoituskilpailun kautta tarjota hyvin toimeentulevalle väestönosalle mahdollisuuden ymmärtää paremmin vähempiosaisten arkea. Ajattelimme, että tämä saattaisi vähentää mustavalkoisia käsityksiltä kuten ”köyhyys on ihmisen oma valinta”. Toiseksi halusimme ravistella päättäjiä ja saada heidät pysähtymään elävien ihmisten aitojen kokemusten äärelle. Usein ihmisten oma kokemus on syrjäytetty tilastojen ja asiakirjojen tieltä. Numerojen maailmassa kokemuspohjaisesta tiedosta on puutetta. Hankkeessa halusimme tarjota tilan ihmisten omille kokemuksille ja tarinoille ilman ylimääräisiä suodattimia.

Toivomme tulevaisuudelta, että köyhien kirjoitukset ja heidän kokemuksistaan laaditut tieteelliset artikkelit herättävät valtiolliset ja institutionaaliset toimijat tekoihin sekä muuttavat asenneilmapiiriä. Olemme pyrkineet synnyttämään liikettä ruohonjuuritasolta vallan kabinetteihin. Mielestämme pieni liikahdus eteenpäin on jo tehty, koska hanke on ollut laajasti näkyvillä mediassa ja poliitikkojen pöydillä. Tiedotusvälineet ovat ilahduttavasti pyytäneet ja saaneet haastatteluja kirjoituskilpailun osallistujilta.

Poliittisuus mielletään herkästi puolueisiin kytkeytyväksi ilmiöksi. Siksi on tärkeää mainita kaksi seikkaa: kirjoituskilpailuhankkeeseen ei ole saatu tukea poliittisilta puolueilta ja järjestäjien mahdolliset henkilökohtaiset poliittiset kytkökset ovat olleet erillään hankkeen toiminnasta. Tarvittaessa olemme olleet valmiita antamaan tilaa kaikille poliittisille päättäjille, joita köyhyyden vähentäminen kiinnostaa, puoluekannasta riippumatta.

Epilogi

Köyhyshankkeemme voi ottaa osoituksena siitä, että vapaa kansalaistoiminta on edelleen mahdollista myös nyky-Suomessa. Toiminnalle voi saada tukea, ja sen avulla voi nostaa merkittäviä yhteiskunnallisia epäkohtia julkiseen keskusteluun. Ei kuitenkaan ole syytä väittää, että edellä kuvatun kaltainen kansalaistoiminta olisi aina helppoa. Tärkeintä on oma sitoutuminen ja into. Uskomme, että toiminnassa on oltava mukana järjen lisäksi myös sydäntä.

Toisaalta on vaikea sanoa, olisiko vastaava hanke ollut mahdollista toteuttaa nykyisessä muodossaan ilman työryhmän jäsenten omia kontaktiverkostoja ja ammattititteleitä. Kontakteista on ainakin ollut eri vaiheissa merkittävää hyötyä. Lopputulosta tarkastellessa voi päätyä toteamaan, että hanke on ollut kannattava ja samalla kaiken siihen uhratun työn arvoinen.

Työryhmän jäsenten toiminta aiheen parissa jatkuu: Anna-Maria valmistelee tutkimusta diakonia-työn käyttöön, Meri miettii mahdollisia tulevia tutkimuskysymyksiä ja Juha valittiin Köyhyyden ja syrjäytymisen vastaisen verkoston (European Anti Poverty Network, EAPN-Finland) hallituksen jäseneksi. Lisäksi työryhmä on ollut mukana järjestämässä korkeatasoista köyhyysseminaaria huhtikuuksi 2008. Seminaarin järjestäjätahot ovat Tiede, taide ja köyhä kansa ry, Stakes ja Elämäntapa-liitto.

Tavoittemme köyhän äänen tuomisesta julkiseen keskusteluun onnistuivat paremmin kuin alussa osasimme mitenkään kuvitella. Voimme nöyrästi toivoa, että hankkeemme tulee olemaan pieni pisara siinä purossa, joka auttaa synnyttämään astetta paremman maailman.

Köyhyyskirjoituksia on julkaistu teoksessa:

Isola, Anna-Maria - Larivaara, Meri - Mikkonen, Juha (toim.) (2007). Arkipäivän kokemuksia köyhyydestä. Kustannusosakeyhtiö Avain. Otavan Kirjapaino, Keuruu 2007.

Kansi: Ville Terämä. Taitto: Mona-Lisa Kulmala. 350 sivua. ISBN 987-952-5524-49-9

Työryhmä

Anna-Maria Isola – Yhteiskuntatieteilijä. Valmistelee väitöskirjaa syntyvyyden diskursseista Suomessa ja Venäjällä. Kiinnostunut ihmisten tarinoista, hyvän elämän edellytyksistä ja käsitöistä. Uskoo kansalaistoimintaan sekä yksittäisten tekojen voimaan.

Meri Larivaara – Lääkäri ja antropologi. Kirjoittaa väitöskirjaa naisten lisääntymisterveyspalveluista Pietarissa. Kiinnostunut yksittäisten ihmisten kokemuksista ja hyvinvointitutkimuksesta. Käytännön toimena huono-osaisuuden lievittämiseksi kirjoittanut eläkelausuntoja työkyvyttömille pitkäikäistyttömille Porvoossa.

Juha Mikkonen – Kansalaisjärjestöaktiivi. Osallistuu useiden kansalaisjärjestöjen toimintaan ja viimeistelee opintojaan Helsingin yliopistossa. Kiinnostunut köyhyyden vähentämisestä, terveyserojen kaventamisesta ja käytännön toiminnasta.

Kirjoitukset mediassa

2006

Kirjoituskilpailutiedote julkaistiin lukuisissa tiedotusvälineissä vuonna 2006.

YLEn Kirppis TV-ohjelmassa kerrottiin kilpailusta syksyllä 2006.

2007

YLEn verkkosivuilla 16.3.2007.

YLE pääuutiset TV1 pe 16.3.2007 klo 20.30: "Suomalaisilla karuja kokemuksia köyhyydestä"
Haastateltavana palkittu Anu Peteri ja kirjoituskilpailun järjestäjä Meri Larivaara.

FST5 TV-Nytt pe 16.3.2007 klo 20. Haastateltavana palkittu Anu Peteri ja kirjoituskilpailun järjestäjä Juha Mikkonen.

Radio Suomi, pe 16.3.2007. Ajantasa klo 14.

Kirkko ja kaupunki, 21.3.2007. "Köyhyytilastojen tuolla puolen".

Kansan Uutiset - Viikkoliite 23.3. 2007 "Köyhyys on polttava ongelma".

Kalliolainen 27.3.2007 "Kokemuksia köyhyydestä".

Helsingin Sanomat 2.4.2007 A5 "Vain alle kaksisataa euroa kuukaudessa ruokaan ja muihin menoihin". Haastateltavana kilpailuun osallistunut Katariina Kuttilainen. Lainauksia kirjoituksista.

Helsingin Sanomat 7.4.2007 A4. "Saako köyhällä olla syöppöjä koiria?".

Kotiliesi 7.5.2007. "Kirjoituksia köyhyydestä".

Warkauden lehti 13.5.2007. Köyhyydelle löytyi kasvot kirjoittamalla. Haastateltava kirjoituskilpailuun osallistunut Aila Mulari.

YLE Radio 1 15.5.2007. Kultakuumeen kolumni "Laosin köyhät".

Kelan sanomat 2/2007. "Köyhyys innoitti kirjoittamaan".

Helsingin Sanomat 26.5.2007. "Köyhän on oltava yritteliäs selviytyäkseen arjesta".

Hyvä Terveys, elokuu 2007, "Persoona: Meri Larivaara ja suomalainen köyhyys".

Etelä-Saimaa, 9.9.2007, s. 12. "Kun huomien pelottaa".

Kirkko ja kaupunki, 24.9.2007, s. 12. "Köyhän kattaus".

Kirjatyö No 10 27.9.2007. "Köyhyys on alemmuutta mutta ei toivottomuutta".

A-Zoom, YLE TV1 pe 5.10.2007 klo 21. "Nousukausi leipäjonossa". Haastateltavana köyhyyskirjaan kirjoittanut Emma Jauhiainen ja yksi kirjan toimittajista Meri Larivaara.

Taloussanomat, 24.10.2007. "Häpeä ajaa köyhät pikavippeihin".

Kotimaa, 24.10.2007. "Köyhälle perheelle avun hakeminen on nöyryyttävää".

Lapsiperheutiset, 24.10.2007. "Tutkimus lapsiperheiden köyhyydestä: Häpeää ja eristäytymistä".

Keskipohjanmaa, 28.10.2007. Pääkirjoitus. "Häpeällinen köyhyys".

Debatti 03/2007, sosialidemokraattinen mielipidelehti. Syrjäytetyt. Kirja-arvostelu.

Libero 3/2007, vasemmistolainen mielipide- ja kulttuurilehti. Kaksi käsitystä köyhyydestä. Kirja-arvostelu.

Avun maailma 4/2007, SPR:n jäsenlehti. Köyhät ja kipeet. Kolumnin kirjoittanut yksi kirjan toimittajista Juha Mikkonen.

Opettaja-lehti, 16.11.2007. "Köyhissä perheissä elää yli 130 000 lasta – Suomessa".

Kymen Sanomat 25.11.2007, s. 8. "Tarjousjauhelihaa saa onneksi vielä halvalla" ja "Köyhyyden syvyys oli yllätys tutkijalle", haastateltavana kirjoituskilpailuun osallistunut Sari Hämäläinen ja yksi kirjan toimittajista Meri Larivaara.

Helsingin Sanomat 25.11.2007, s. A13. "Helsingin köyhiä vaivaavat yksinäisyys ja asumisen kalleus".

Helsingin Sanomat 25.11.2007, s. A13. "Selkäsairaus pudotti käsityöläisen köyhyysloukkoon". Haastateltavana kirjoituskilpailuun osallistunut Sirpa Saukko.

Helsingin Sanomat 26.11.2007, s. A11. "Kaupungin laita - Vanhusten köyhyys satuttaa eniten".

A-zoom, Yle TV1, 30.11. klo 21.00. "Köyhyyden keinot: Reportaasi perhe-elämästä toimeentulon rajoilla." Reportaasi kuvaa kirjoituskilpailussa palkitun Anu Peterin perheen elämää.

Minä Olen, 1/2008, s. 16-17. "Köyhyyden kasvot nyky-Suomessa", haastateltavana yksi kirjan toimittajista Meri Larivaara.

Kodin Pellervo, Tammikuu 2008, 48-50. "Rikkauden keskellä köyhyys", haastateltavana kirjoituskilpailuun osallistunut Miia Rindell ja yksi kirjan toimittajista Meri Larivaara.

Kodin kuvalehti, 31.1.2008, s. 18-25. "Köyhyys: Viisi kertomusta" ja "Kuka on köyhä?". , haastateltavana kirjoituskilpailuun osallistuneita kuvannut valokuvaaja Tea Karvinen. Artikkelisi esittelee valokuvaaja Tea Karvisen hanketta ja sisältää sisältyä viiden kirjoituskilpailuun osallistuneen valokuvat sekä tiivistelmän heidän elämäntarinastaan.

Tuomas Enbuske, YLE Radio 1, 14.2.08 klo 9.06. "Pitääkö kerjäläiselle antaa rahaa?" Vieraina keskustelemassa yksi kirjan toimittajista Meri Larivaara, erikoistutkija Mikko Niemelä Kelasta sekä kaupunginvaltuutettu Jouni J. Särkijärvi Espoosta.

Lääkärilehti 15.2.2008. Köyhyystutkija kaipaa lääkäritä humanismia.

Kirjoituskilpailuun tai sen aineistoon liittyviä alustuksia

Sosiaalipolitiikan päivät Jyväskylässä 2006.

Suomen sosiaalifoorumi Helsingissä 21.4.2007. Seminaarin järjestäjä: EAPN-FIN (Suomen köyhyyden ja syrjäytymisen vastainen verkosto).

The Future of the Nordic Welfare Model –konferenssi (The 18th Nordic Conference in Social Medicine and Public Health) Helsingissä 10.10.2007, konferenssi järjestettiin EUPHA-konferenssin (European Public Health Association) yhteydessä.

Larivaara Meri. Kuuhtuvat sosiaaliset suhteet ja pirstaleinen perusturva – Kuka auttaa köyhää? Yhteisösosealialityön erikoisalakoulutuksen päätösseminaari. Helsingin yliopisto / Lapin yliopisto, 22.11.2007, Helsinki.

Allianssi-risteily 12.–13.3.2008. Aihe: Lapsiperheiden kokemuksia köyhyydestä: nälkää, häpeää ja selviytymistä. Alustajina Juha Mikkonen (EAPN-Fin) ja Reetta Ruokonen (Elämäntapaliitto).

Kirjoituskilpailua tukivat seuraavat tahot

Elämäntapaliitto
Ensi- ja turvakotien liitto
Helsingin yliopiston ylioppilaskunta (HYY)
Mannerheimin Lastensuojeluliitto (MLL)
Mielenterveyden Keskusliitto (MTKL)
Suomen Ammattiliittojen Keskusjärjestö (SAK)
Suomen Mielenterveysseura (SMS)
Suomen Punainen Risti (SPR)
Suomen setlementtiliitto
Takuu-Säätiö
Isolta Networks
Kirkon diakonia- ja yhteiskuntatyö
Kustannusosakeyhtiö Avain
Työttömien valtakunnallinen yhteistoimintajärjestö (TVY)
Yksinhuoltajien ja yhteishuoltajien liitto
Y-Säätiö

Palkitut kirjoitukset

Näin monta euroa (Leena Raitanen, nim. Senti)
Vielä eilen (Anja Rusinen, nim. Järripeippo)
Yksinhuoltaja (Anu Peteri, nim. Kotiäiti72)
Kolme runoa (Niko Rajakallio)

Tunnustuspalkinnot

1. kunniamaininta: Erään köyhän mielenterveyskuntoutuksen tarina (Marko From)
2. kunniamaininta: Ei sen huonompi ihminen - novelli (Marja-Liisa Ahvenniemi)
3. kunniamaininta: Parempiakin aikoja on eletty (nim. Kati Järvinen)
4. kunniamaininta: Köyhä jälki (nim. Tyttitimangi)
5. kunniamaininta: Köyhyys ja minä - hoitajan tarina (Arja Mellanen)